

Rozwój społeczno- emocjonalny dzieci 6- letnich, kończących edukację przedszkolną

Kształtowanie kompetencji społeczno- emocjonalnych u dzieci odbywa się przy wsparciu osób dorosłych w tym rodziców, nauczycieli/ wychowawców poprzez ich świadome działania. Świat emocji i relacji powinien być dziecku przybliżany, powinien być poznawany razem z dzieckiem tak samo jak świat symboli- liter, cyfr oraz świat wiedzy o otaczającym nas świecie.

Związek między funkcjonowaniem emocjonalno- społecznym a powodzeniami edukacyjnymi dziecka, rozpoczynającego naukę szkolną jest oczywisty, a nawet wykazuje dodatni kierunek tj. im lepsze funkcjonowanie społeczno- emocjonalne dziecka w otoczeniu, tym większa szansa na jego dobry start szkolny. Zatem istotnym obszarem diagnozy gotowości szkolonej przedszkolaka jest właściwe funkcjonowanie emocjonalno- społeczne.

Diagnozowanie dojrzałości emocjonalno- społecznej dziecka

Często to ten obszar rozwoju dziecka jest poddawany szczegółowej diagnozie w poradni psychologiczno- pedagogicznej przed podjęciem przez rodziców decyzji o przyspieszeniu lub odroczeniu rozpoczęcia spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego. Kompetencje jakie poddaje się badaniu to m.in.: znajomość rozpoznawania emocji, wiedza na temat sposobów regulowania przykrych emocji, rozumienie sytuacji społecznych przedstawionych na obrazkach, znajomość strategii postępowania w sytuacjach problemowych.

Dziecko wykazujące odpowiednią dojrzałość emocjonalno- społeczną potrafi zazwyczaj:

- Rozpoznawać własne uczucia i potrzeby: jestem wesoły, smutny, zły...; jestem głodny, chce mi się pić, jestem zmęczony.....,potrzebuję odpoczynku, chcę coś powiedzieć, chcę się tym bawić
- Powiedzieć o własnych uczuciach, potrzebach
- Zrozumieć, że każdy człowiek ma swoje uczucia i potrzeby, zazwyczaj odmienne niż jego własne
- Odgadnąć/ zrozumieć, jakie są uczucia i potrzeby innego dziecka, na podstawie sytuacji lub komunikacji ze strony drugiego dziecka
- Podjąć określone działania zmierzające go wyregulowania przykrego stanu emocjonalnego czy też poradzenia sobie w trudne sytuacji np. konfliktowej
- Powstrzymać się od określonego działania, gdy zrozumie, że szkody wynikłe dla niego i innych z realizacji określonego działania znacznie przewyższą zyski z niego płynące

W jaki sposób rozwijać u dzieci kompetencje emocjonalno- społeczne

- Mówiąc o emocjach, nie tylko o zachowaniu. Mówimy dziecku o tym, jak się czujemy i dlaczego się tak czujemy np. *złości mnie taka głośna zabawa- boli mnie od niej głowa, postaraj się bawić cisze*; pomagamy mu rozpoznawać i nazywać jego własne uczucia-

Rozumiem, że chciałbyś mieć tę zabawkę i pewnie smuci Cię i złości, gdy nie możesz jej dostać, ale naprawdę nie możemy jej kupić.

- Oglądając i czytając książeczki dla dzieci omawiamy postawy bohaterów oraz to jak się czuli w danej sytuacji i dlaczego oraz jak mogą sobie poradzić z trudnymi uczuciami
- Podczas zabawy w teatrzyk pamiętamy, aby nazywać emocje bohaterów historyjki.
- Po przeczytaniu krótkiej historyjki pytamy dziecka o to co ono myśli; w razie potrzeby wyjaśniamy, czasami komentujemy wypowiedź dziecka
- Pozwalamy dziecku przegrywać podczas gier planszowych, zabaw z elementami rywalizacji- wszystkich obowiązują te same zasady; liczy się efekt, zabawa, nauka, a nie dominowanie nad innymi
- Pozwalamy odczuwać dziecku naturalne poczucie braku, frustrację; obserwujemy jak dziecko sobie radzi, w razie potrzeby udzielamy wsparcia
- Prosimy dziecko, aby chwilę poczekało, w sytuacji, gdy nie możemy od razu spełnić jego prośby
- Kiedy dziecko nie może sobie z czymś poradzić, zachęcamy je, aby spróbowało po raz drugie, nie wyręczamy i nie krytykujemy niepowodzeń dziecka
- Unikamy oddawania dziecku wszystkiego na wyłączność np. w sytuacji, gdy leżymy na kocu w parku, mówimy: *Ty masz swoje miejsce, ja mam swoje*
- Dbamy o własną dojrzałość i świadomość emocjonalną. Troszczymy się o własne relacje społeczne, szanujemy innych. Stawiamy dzieciom racjonalne wymagania.

Joanna Stroińska